Rättsfall från Regeringsrätten

Tvåfamiljsfastighet ägd av två personer — schablonberäkning av ena ägarens inkomst på hela eller halva taxeringsvärdet?

Besvär av Eva F angående inkomsttaxering år 1968. — Eva F ägde och bebodde 1967 hälften av en tvåfamiljsfastighet i Göteborg med ett taxeringsvärde av 162 000 kr. I deklarationen upptog Eva F för sin del av fastigheten såsom intäkt 1 620 kr motsvarande 2 % av halva taxeringsvärdet eller 81 000 kr. TN beräknade intäkten för hela fastigheten till (2 % av 100 000+4 % av 62 000=) 4 480 kr, därav hälften eller 2 240 kr ansågs belöpa på Eva F. Hos PN yrkade Eva F att bli taxerad enligt deklarationen. PN lämnade yrkandet utan bifall, då TN:s beslut fick anses författningsenligt grundat.

KR lämnade Eva F:s besvär utan bifall och yttrade: Enligt 24 § 2 mom. KL skall intäkt av fastighet beräknas på grundval av fastighetens taxeringsvärde. Den omständigheten att Eva F. endast äger halva fastigheten kan inte föranleda att intäkten skall beräknas på annat sätt än PN gjort. — RR: ej ändring. (RR:s dom 16.5. 1972.)

Vid beräkning av inkomst av annan fastighet enligt konventionella metoden har ersättning för uthyrt rum i fastighetsägarens egen bostad ansetts som skattepliktig intäkt

Besvär av vaktmästaren T angående inkomsttaxering år 1966. — T ägde en hyresfastighet i Lund som innehöll 3 lägenheter. En av lägenheterna disponerades av honom själv som bostad. Han upplyste att han hyrt ut ett rum i sin bostad och härför erhållit ersättning med 1 800 kr. T uppgav inte beloppet till beskattning. — TN beskattade T för (1 800 — 10 % avseende värdeminskning av möbler=) 1 620 kr.

PN lämnade T:s yrkande att inte bli beskattad för ersättningen utan bifall: Inkomst av rumsuthyrning utgör skattepliktig inkomst enligt 24 § 1 mom. KL.

KR och RR: ej ändring. (RR:s dom 16.5.1972.)

Anm.: Ang villafastighet se p 6 av anv. till 24 § KL. Se betr. rumsuthyrning i lägenhet som innehas med hyresrätt eller bostadsrätt Svensk Skattetidning 1964 s 85 f (K. G. A. Sandström). Se även RÅ 1956:397.

Två tomter överlåtna till skattskyldigs barn — tomtrörelse (äldre bestämmelser?)

Besvär av TI angående T:s inkomsttaxering år 1966. — T hade låtit två barn bebygga två områden av sin fastighet 1956 resp. 1962. Den 12.11.1965 fastställdes förslag till byggnadsplan för fritidsändamål avseende T:s fastighet. Planen innefattade 20 tomter. Enligt kontrakt den 1.12.1965 överläts de första fem tomterna, varav två till barnen enligt gammalt löfte för obetydliga belopp (avstyckningskostnader m. m.). Den skattskyldige ansåg att tomterna till barnen överlåtits innan rörelsen startade och att han icke gärna kunde ge barnen någon viss tomt på marken förrän tomtbild-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:03:18

ningen var klar. TI framhöll att löfte om gåva icke var bindande och att överlåtelserna således skett först den 1.12.1965 (kontraktsdatum). — PN fann med hänsyn till i målet upplysta omständigheter T:s överlåtelse av tomterna till barnen icke böra ingå i jordstyckningsrörelse. — KR lämnade TI:s besvär häröver utan bifall.

RR yttrade: I målet är upplyst, att byggnadsplan för området fastställts den 12.11. 1965. Den av T bedrivna jordstyckningsrörelsen måste på grund härav och vad eljest i målet förekommit anses ha påbörjats redan före den 1.12.1965, då köpekontrakten angående de fem tomterna upprättats. Oavsett att T:s barn flera år tidigare utlovats var sin tomt som gåva av fadern samt att tomterna sedan länge varit bebyggda, måste överlåtelsen av de två tomterna anses utgöra uttag ur den av T bedrivna jordstyckningsrörelsen. (RR:s dom 9.6.1972.)

Anm.: Se Skattenytt 1965 s 129 (H. Björne) samt Kommunernas tidskrift 1965 (nr 7—8) s 483 (Mutén). Se även RÅ 1959 not 882, 1966 not 1360 och 1968 not 744.

Då verksamhet som avsett traktorkörning hänförts till tjänst har vinst vid traktorförsäljning behandlats såsom realisationsvinst

Besvär av R angående inkomsttaxering år 1967. — År 1967 redovisade R som inte ägde eller arrenderade någon jordbruksfastighet, på rörelsebilaga 7a inkomst av körningar med traktor å 23 382 kr. På värdeminskningsbilaga upplyste R, att han vid försäljning av traktorer åtnjutit en vinst om 19 461 kr. Då han innehaft traktorer sedan år 1961, ansåg han sistnämnda belopp utgöra icke skattepliktig intäkt. — TN upptog vinsten till beskattning såsom intäkt av rörelse. — PN ansåg att då frågan var om vinst, som uppkommit i förvärvskällan inkomst av rörelse, vinsten utgjorde skattepliktig intäkt, oavsett tiden för innehavet. — KR: ej ändring.

RR yttrade: Den verksamhet, som R bedrivit, har väsentligen bestått i körningar med traktor. Såvitt utredningen i målet visar, har körningarna utförts för ett enda företags räkning och utan anlitande av anställd arbetskraft. I verksamheten har använts tre traktorer, som anskaffats åren 1962, 1963 och 1965. Av tillgängliga kontrolluppgifter framgår, att företaget vid utbetalning av ersättning för körningarna verkställt skatteavdrag som om ersättningen avsett tjänsteinkomst. I den av R avgivna självdeklarationen har verksamheten redovisats kontantmässigt utom i det hänseendet, att avdrag för traktorernas anskaffningsvärde skett i form av värdeminskningsavdrag. Inkomsten har angivits härflyta från rörelse, men har i form av hänvisning anmärkts även i det avsnitt, vari inkomst av tjänst skall redovisas. Gentemot de förut anmärkta förhållanden, som talar för att verksamheten varit hänförlig till tjänst, kan redovisningen i deklarationen icke anses tillfyllest för att verksamheten mot R:s bestridande skall anses som rörelse. Vid nu angivna förhållanden skall den vinst, som R åtnjutit genom försäljning av traktorerna, beskattas icke såsom inkomst av rörelse utan enligt de i 35—37 §§ KL givna bestämmelserna om realisationsvinst. För beräkning av realisationsvinstens storlek erfordras emellertid ytterligare utredning om tidpunkterna för inköp och försäljning av traktorerna och om försäljningssummans fördelning på dessa. Denna utredning bör äga rum vid länsskatterätten i

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:03:18

Jämtlands län. På grund av vad nu anförts undanröjer RR KR:s utslag och PN:s beslut samt hänvisar målet till länsskatterätten för ny behandling. (RR:s dom 8.6. 1972.)

Anm.: Se RÅ 1953 ref 1 och 1958 not 83.

När upphör vid expropriation av fastighet förre ägarens skattskyldighet för garantibelopp samt rätt till pocentavdrag och värdeminskningsavdrag? (expropriationsregler före 1.7.1966)

Besvär av TI angående makarna O:s inkomsttaxering år 1965. — Makarna O ägde vissa jordbruksfastigheter i Malmö med taxeringsvärde av 130 000 kr. Sedan Kungl. Maj:t den 6.6.1962 förordnat att fastigheterna skulle tas i anspråk för försvarsändamål genom expropriation ägde följande expropriationsförfarande rum: Den 28.8.1962 förordnade vederbörande expropriationsdomstol om förhandstillträde av fastigheterna; den 14.9.1962 tillträdde Kronan fastigheterna men erhöll makarna O rätt att kvarsitta å fastigheterna till den 14.3.1963. Den 23.4.1964 nedsattes av Kronan godtagen expropriationsersättning hos vederbörande länsstyrelse. Den 11.9.1964 lyfte makarna ersättningen. Den 28.5.1965 meddelade vederbörande hovrätt dom. Den 29.2.1968 vägrade Kungl. Maj:t prövningstillstånd.

År 1964 uppbar makarna, förutom löseskilling för fastigheterna, viss ytterligare ersättning som var hänförlig till jordbruket. Något jordbruk drevs dock ej å fastigheterna under året. I deklaration redovisades fastigheterna av mannen (hustrun deklarerade ej). Vid beräkning av underskott av jordbruksfastighet yrkades avdrag för värdeminskning av byggnader med 1 300 kr motsvarande 1 % av taxeringsvärdet. Till beskattning upptogs garantibelopp med 3 250 kr motsvarande 2.5 % av taxeringsvärdet. TN taxerade mannen av skäl, varom nu ej är fråga, för en nettointäkt av jordbruksfastighet å 32 253 kr. Vid taxering till kommunal inkomstskatt tillgodoförde procentavdrag med 3 250 kr.

Hos PN yrkade TI att makarna skulle beskattas för var sin hälftendel av fastigheternas nettointäkt och att avdrag för värdeminskning av byggnader skulle vägras. (Procentavdrag och garantibelopp påverkade ej taxeringen, då de tog ut varandra.) — PN biföll TI:s talan.

Hos KR yrkade makarna att taxeringen skulle bestämmas enligt deklarationen. — KR yttrade: Vid expropriation övergår enligt civilrättsliga regler äganderätten till den exproprierande, då domen i expropriationsmålet vunnit laga kraft och expropriationsersättningen nedsatts. I förevarande mål har expropriationen ej fullbordats under beskattningsåret. Ett förhandstillträde av det slag som skett i målet medför ingen förändring ur civilrättslig synpunkt i fråga om äganderätten till expropriationsobjektet. Emellertid innebär förhandstillträde samt nedsättning av expropriationsersättning en sådan omfördelning av parternas rättigheter respektive skyldigheter i avseende å exproprierad egendom att de allmänna civilrättsliga reglerna icke reservationslöst kan upprätthållas vid en skatterättslig bedömning. KR finner med hänsyn till det sagda att äganderätten i förevarande fall från beskattningssynpunkt får anses ha övergått från makarna O den 14.7.1964, då nedsättning skett med be-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:03:18

lopp som av den exproprierande godtagits. Vid angivna förhållanden skall avdrag för värdeminskning å byggnader, procentavdrag liksom garantibelopp beräknas för tiden den 1.1—den 14.7.1964. (En ledamot av KR ville lämna besvären utan bifall, då han ansåg att äganderätten till fastigheterna från beskattningssynpunkt övergått från makarna i samband med att de den 14.9.1962 avträdde fastigheterna till Kronan.)

Sedan prövningstillstånd meddelats biföll RR TI:s besvär över KR:s utslag och yttrade: Av handlingarna i målet framgår att Kronan, efter förordnande av vederbörande expropriationsdomstol, tog fastigheterna i besittning den 14.9.1962. Med hänsyn härtill skall för beskattningsåret 1964 å ena sidan garantibelopp för fastigheterna icke tagas till beskattning hos makarna O men å andra sidan ej heller s. k. procentavdrag och avdrag för värdeminskning av fastigheternas byggnader tillgodoräknas dem. (RR:s dom 8.6.1972.)

En ledamot av RR var skiljaktig: Rätt till avdrag för värdeminskning på byggnad och till s k procentavdrag tillkommer fastighetsägare. Denne är också skattskyldig för garantibelopp, liksom att erlägga skatt för förmögenhet. Ifrågavarande fastigheter tillträddes visserligen av Kronan redan i september 1962 sedan expropriationsdomstol dessförinnan förordnat om förhandstillträde enligt då gällande lag men enligt vad av handlingarna i målet framgår fullbordades expropriationen först i början av år 1968. Makarna O måste därför anses såsom ägare till fastigheterna under det beskattningsår det här gäller (1964), och avdrag för värdeminskning och procentavdrag liksom garantibelopp borde till följd därav ha beräknats för hela året. Vid angivna förhållanden lämnar jag TI:s talan utan bifall.

Anm.: Angående förhandstillträde se 33, 37, 49, 54 och 61 §§ expropriationslagen (ExpL) i dess före den 1.7.1964 gällande lydelse, SOU 1964:32 s 26—27 och 47 f samt prop 1966:73 s 23, 65, 70 och 73—75; jfr 36 och 40 §§ i de nya expropriationsbestämmelserna samt Skattenytt 1967 s 227—228 (Mutén) och RÅ 1966 not 1707. — Angående köp av fastighet se Lundewall: Skattehandbok 5:e upplagan s 589 och 59, GRS del I, 7:e upplagan, s 556 och 56, Svensk skattetidning 1950 s 323 f (Lagergren), 1964 s 162 f (Ljungberg), 1965 s 488 f och 1969 s 1 f (Fogelklou) samt Skattenytt 1968 s 153 f (K. G. A. Sandström); jfr RÅ 1935 ref 17, 1937 not 670, 1950 ref 5 och 1969 ref 57 samt RN 1960 nr 3:2.

Svensk sjöman i utrikes fart på svenska fartyg — bosatt i Sverige eller i landet där han förhyrt möblerat rum?

Besvär av förste maskinisten B angående sjömansskatt. — B anhöll hos sjömansskattenämnden om befrielse från skyldighet att erlägga sjömansskatt för tiden 1.7. 1967—30.6.1970. Han uppgav att han var ogift och att han i jan. 1969 anmält utflyttning ur riket. Han åberopade ett av australisk beskattningsmyndighet utfärdat intyg, i vilket angavs att B, som var att anse som bosatt i Australien, var skattskyldig i Australien för ovan angiven tid. Vidare åberopade han intyg utfärdat av svenska konsulatet i Sydney, i vilket betygades bl a att B varit bosatt i Australien sedan maj 1967, att bostaden bestod av ett möblerat rum förhyrt av privatperson samt att bostaden stod till B:s förfogande även under tid då han vistades till sjöss.

Sjömansskattenämnden lämnade framställningen utan bifall och yttrade: Utred-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:03:18

ningen visar inte att B stadigvarande bosatt sig i annat land än Sverige. Genom att hyra rum i Australien på sätt som uppgivits kan B icke anses ha bosatt sig i detta land. Vid angivna förhållanden skall B erlägga sjömansskatt jämlikt 7 § 1 mom. sjömansskatteförordningen samt anvisningarna till denna paragraf 1 st.

KR yttrade: B är svensk medborgare och inskriven i svensk sjömansregister. Han har tidigare varit bosatt i Sverige och har sedan flera år anställning ombord på svenskt fartyg. Av handlingarna framgår visserligen att han sedan viss tid hyrt möblerat rum i Australien, men utredningen ger icke stöd för antagande att han därigenom eller på annat sätt tagit varaktigt bo och hemvist utom riket. Med hänsyn till det anförda och till övriga i målet upplysta omständigheter får B anses ha behållit sådan anknytning till Sverige att han skall anses i beskattningshänseende alltjämt vara bosatt här i riket under den tid som framställningen avser. På grund härav lämnar KR besvären utan bifall.

RR: ej ändring. (RR:s dom den 9.3.1972.)

En ledamot av RR var skiljaktig och anförde: B, som är född 1918 och ogift, inskrevs vid sjömanshus år 1934 och har sedan år 1947 i stort oavbrutet tjänstgjort på svenska fartyg i fjärrfart. Under åren 1964—1967 ägde hans flesta på- och avmönstringar rum i australiska hamnar. Enligt intyg av svenska konsuln i Sydney har han sedan i maj 1967 varit bosatt i Australien, där han förhyrt möblerat rum. Av intyg utfärdat av beskattningsmyndighet i Australien framgår, att B betraktas såsom bosatt i Australien under den tid varom i målet är fråga och att han på grund härav är skyldig att erlägga inkomstskatt där. Med hänsyn till ovan anförda och övriga omständigheter får B — vars anknytning till Sverige av naturliga skäl får antagas ha blivit försvagad under hans mångåriga sjömanstjänst — anses ha visat, att han under ifrågavarande tid icke kan anses ha varit bosatt i Sverige. Enär B följaktligen inte på den av myndigheterna åberopade grunden bort förvägras bifall till sin framställning, undanröjer jag KR:s utslag och sjömansskattenämndens beslut och visar målet åter till nämnden för ny behandling.

Anm.: För här i riket bosatt sjöman skall sjömansskatt utgå enligt bestämmelserna i 7 § 1 mom. KF om sjömansskatt (SjF). För i utlandet bosatt sjöman skall sjömansskatt också utgå, dock med lägre belopp, såvida han inte på godtagbart sätt visar, att han är skattskyldig i annat land för inkomsten, 9 § i dess lydelse enligt KF 16.5.1958 (nr 295), numera 8 § samma förordning enligt KF 5.6.1970 (nr 410). Frågan huruvida sjöman är här i riket bosatt eller ej skall enligt anv. till 7 § SjF bedömas i enlighet med vad därom stadgas i KL.

Samma utgång blev det i ett par andra mål avgjorda samma dag angående ogifta sjömän. I ett av dem hade sjömansskattenämnden antecknat att enligt avtal mellan arbetsgivare- och arbetstagareorganisationerna på sjöfartens område ägde ombordanställd efter 18 månaders fortlöpande tjänst avmönstra för åtnjutande av semesterledighet, därvid han hade rätt till fri resa till hemorten. I ett annat mål, där vederbörande sjöman uppgett att han sedan den 26.8.1968 innehade permanent uppehållstillstånd i Australien, hade allmänna ombudet framhållit att sjömannen i fråga den 14.4.1968 avmönstrat till följd av sjukdom. Rederiet hade därvid bekostat hans resa till Sverige, vilket inte torde ha skett om han varit bosatt i annat land än i Sverige. Även i dessa två andra mål var samme ledamot av RR skiljaktig.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:03:18